

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 104/2016(2))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΜΕGA- TV ONE»

Ημερομηνία Απόφασης: 29 Μαρτίου, 2017

Ενώπιον: κ.κ. Αλέκου Ευαγγέλου, Προέδρου, Ρόνας Πετρή Κασάπη, Αντιπροέδρου, Τάσου Κυρμίτση, Ξενοφώντος Χαραλάμπους, Ισίδωρου Κολώτα, Σέργιου Ποΐζη και Αγγελικής Λαζάρου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις του **άρθρου 29(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016 και των **Κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1) και 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο του Νόμου και οι πιο πάνω Κανονισμοί, αναφέρουν τα εξής:

Άρθρο 29(1): *Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.*

Κανονισμός 21(5): *Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.*

Κανονισμός 21(6): *Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.*

Κανονισμός 22(1): *Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-*

(α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- i. (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·*
- ii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·*
- iii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·*
- iv. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών·*
- v. (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.*

Κανονισμός 24(2): *Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές*

(δ) μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανηλίκους ή που πιθανό θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική)

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **10.10.2016** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση, που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένου και του γραπτού υπομνήματος σας, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε, όπως αποστείλετε γραπτώς τις θέσεις σας για σκοπούς μετριάσμού της κύρωσης.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού, εκτίθενται στα πιο κάτω υποστοιχεία 1-5 :

1. Στις **6.9.2016**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:15**, ο οργανισμός μετέδωσε με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση **(K)**, την ενημερωτική εκπομπή «**Ενημέρωση τώρα**», η οποία περιείχε **ρεπορτάζ για την ευθανασία, ακατάλληλο για ανηλίκους, χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει ότι η**

εκπομπή του δεν περιελάμβανε πρόγραμμα, το οποίο περιείχε σκηνές, που ενδέχεται να έχουν βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του άρθρου 29(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016.

Το εν λόγω ρεπορτάζ αφορούσε στην απόφαση του δημοσιογράφου Αλέξανδρου Βέλιου να τερματίσει τη ζωή του, όταν έφτασε στο τελευταίο στάδιο του καρκίνου από τον οποίο υπέφερε. Στο πλαίσιο του ρεπορτάζ, έγιναν αναφορές στην εν λόγω επιλογή του δημοσιογράφου και μεταδόθηκαν το ηχητικό και γραπτό μήνυμα του ιδίου πριν τερματίσει τη ζωή του και απόσπασμα από παλαιότερη του συνέντευξη στην οποία εμμέσως αναφέρθηκε στην πιθανότητα αυτής του της επιλογής.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της εν λόγω εκπομπής, μεταδόθηκαν τα εξής:

Δημοσιογράφος στο στούντιο: *Θα πάμε σε ένα συγκλονιστικό ρεπορτάζ που αφορά το δημοσιογράφο Αλέξανδρο Βέλιο. Ο άνθρωπος αυτός έπασχε από καρκίνο και όταν έφτασε στο τελευταίο στάδιο, αποφάσισε να πεθάνει, όπως ο ίδιος είπε, αξιοπρεπώς και έτσι επέλεξε την ευθανασία. Είχε προαναγγείλει την επιλογή του αυτή και μάλιστα άφησε ένα ηχητικό μήνυμα, το δικό του αντίο και νομίζω είμαστε έτοιμοι να δούμε το ρεπορτάζ.*

Αλέξανδρος Βέλιος (ηχητικό): *Αποφάσισα να δώσω απόψε μόνος μου, ενώπιος ενώπιό με τον εαυτό μου, το τέλος που μου ταιριάζει. Να προσφύγω στην μη υποβοηθούμενη ευθανασία. Να φύγω εν ειρήνη και ενσυνείδηση. Έζησα με αξιοπρέπεια. Με αξιοπρέπεια επέλεξα και να πεθάνω. Αποχαιρετώ με αγάπη όλους εκείνους που δεν πρόλαβαν να με αποχαιρετίσουν, και ζητώ κατανόηση από τους δικούς μου ανθρώπους στους οποίους δεν έδωσα την ευκαιρία να μου κλείσουν τα μάτια. Έζησα δημιουργικά και εν πολλοίς ασυμβίβαστα. Φεύγω πλήρης.*

Κατά τη διάρκεια του εν λόγω ηχητικού μηνύματος, προβάλλεται στην οθόνη το χειρόγραφο σημείωμα του Αλέξανδρου Βέλιου, στο οποίο καταγράφονται τα πιο πάνω.

Δημοσιογράφος ρεπορτάζ: *Αυτό είναι το τελευταίο μήνυμα που άφησε ο Αλέξανδρος Βέλιος πριν δώσει τέλος στη ζωή του μετά από σκληρή και άنيση μάχη με τον καρκίνο. Ένας προοδευτικός και ασυμβίβαστος άνθρωπος που θέλησε ακόμη και με το θάνατο του να εμπνεύσει. Συνειδητοποιημένος και αποφασισμένος, είχε προαναγγείλει το θάνατο του, μιλώντας στο MEGA, λίγο καιρό πριν.*

Αλέξανδρος Βέλιος (οπτικοακουστικό απόσπασμα από παλαιότερη συνέντευξη του): *Εγώ στη ζωή μου είχα πάντοτε 2 πυλώνες. Ελευθερία και αξιοπρέπεια. Τους πλήρωσα άλλωστε και τους 2. Θέλω λοιπόν αυτό που προσδιόρισε τη ζωή μου, φανατικά, να προσδιορίσει και το θάνατο μου. Καταρχήν θεωρώ ότι το δικαίωμα στο θάνατο είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Ίσως το θεμελιωδέστερο.*

Δημοσιογράφος στο στούντιο: *Μάλιστα, αυτά από το δημοσιογράφο. Βέβαια να πούμε ότι έδωσε φυσικά και τη μάχη του ουσιαστικά μέχρι τέλους και πήρε αυτή την απόφαση στο τελικό στάδιο.*

2. Στις **6.9.2016**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:15**, ο οργανισμός μετέδωσε με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (**K**), την ενημερωτική εκπομπή «**Ενημέρωση τώρα**», η οποία περιείχε ρεπορτάζ για την **ευθανασία, ακατάλληλο για ανηλίκους, χωρίς να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του εν λόγω προγράμματος, κατά παράβαση του κανονισμού 21(5) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).**

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **6.9.2016**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:15**, ο οργανισμός μετέδωσε, με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (**K**), την ενημερωτική εκπομπή «**Ενημέρωση τώρα**», η οποία περιείχε ρεπορτάζ για την ευθανασία, χωρίς ο οργανισμός να εξασφαλίσει ώστε το πρόγραμμα το οποίο μεταδόθηκε εντός της οικογενειακής ζώνης να είναι κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του κανονισμού **21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

4. Στις **6.9.2016**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:15**, ο οργανισμός μετέδωσε με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (**K**), την ενημερωτική εκπομπή «**Ενημέρωση τώρα**», η οποία περιείχε ρεπορτάζ για την ευθανασία, ακατάλληλο για ανηλίκους, χωρίς δηλαδή η οπτική και ακουστική προειδοποίηση (**K**) που δόθηκε από τον οργανισμό να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του, κατά παράβαση του κανονισμού **22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

5. Στις **6.9.2016**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:15**, ο οργανισμός μετέδωσε με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (**K**), την ενημερωτική εκπομπή «**Ενημέρωση τώρα**», η οποία περιείχε ρεπορτάζ για την ευθανασία, ακατάλληλο για ανηλίκους, ή/ και που πιθανό να θίγει τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, χωρίς αυτό να είναι σύντομο και να υπάρχει σχετική οπτική ή ηχητική προειδοποίηση, κατά παράβαση του κανονισμού **24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Με επιστολή τους ημερομ. **22.11.2016 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')**, οι Δικηγόροι του οργανισμού (Δικηγορικό Γραφείο Α. & Α.Κ. Αιμιλιανίδης, Κ. Κατσαρός & Συνεργάτες ΔΕΠΕ), υπέβαλαν στην Αρχή τις θέσεις/ εξηγήσεις του οργανισμού.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων που υποβλήθηκαν από τους Δικηγόρους του οργανισμού και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του εν λόγω προγράμματος, κρίνουμε ότι:

Η ενημερωτική εκπομπή «**Ενημέρωση τώρα**», που μεταδόθηκε από τον οργανισμό «**MEGA TV- ONE**», στις **6.9.2016**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:15** και η οποία έφερε την **οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ)**, περιείχε **ρεπορτάζ για την ευθανασία**:

- Χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει ότι η εκπομπή του δεν περιελάμβανε πρόγραμμα, που περιείχε σκηνές, οι οποίες ενδέχεται να έχουν βλάψει σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων.
- Χωρίς οι τηλεθεατές να είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν.
- Χωρίς το πρόγραμμα να είναι κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.
- Με αποτέλεσμα η οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ) που δόθηκε από τον οργανισμό να μην ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του.
- Χωρίς οι ακατάλληλες για ανήλικους σκηνές ή/ και που πιθανό να θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών, που προβλήθηκαν στο πλαίσιο του εν λόγω ενημερωτικού προγράμματος, να είναι σύντομες και να υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση.

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελίδες 3 - 6 της παρούσας απόφασης).

Αναφορικά με τις γραπτές θέσεις / εξηγήσεις του οργανισμού, όπως αυτές εμπεριέχονται στην επιστολή των Δικηγόρων του με ημερομ. **22.11.2016**, η Αρχή επισημαίνει τα ακόλουθα:

Σε ό, τι αφορά στις θέσεις του οργανισμού, όπως αυτές καταγράφονται στην προαναφερθείσα επιστολή και οι οποίες αφορούν στο θέμα της ευθανασίας, **«το οποίο απασχολεί τα τελευταία χρόνια πολλούς επιστήμονες και για το οποίο αφιερώνονται σοβαρότατες και ατέρμονες συζητήσεις»** και για το οποίο ο οργανισμός μετέδωσε το επίδικο ρεπορτάζ, προβάλλοντας **«την απόφαση ενός ατόμου να ασκήσει το δικαίωμα του στη ζωή ή στο θάνατο»**, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Καταρχήν, η Αρχή είναι απόλυτα σύμφωνη με τη θέση του οργανισμού ως προς τη σοβαρότητα του θέματος της ευθανασίας. Είναι ακριβώς λόγω αυτής της σοβαρότητας του υπό αναφορά ρεπορτάζ, που αυτό κρίνεται ως ακατάλληλο για γενική παρακολούθηση και συνεπώς, για ακατάλληλο για μετάδοση εντός της οικογενειακής ζώνης. Ένα ανήλικο άτομο δεν αναμένεται να έχει την ωριμότητα σκέψης για να επεξεργαστεί εις βάθος και να αντιληφθεί την απόφαση ενός ατόμου για ευθανασία. Κατά παρόμοιο τρόπο, δεν μπορεί να θεωρείται λογικό ή/ και υγιές, ένα ανήλικο άτομο να μπορεί να κατανοήσει πως ακριβώς διασφαλίζεται η **«αξιοπρέπεια, στην οποία φαίνεται να εδράζεται η απόφαση του δημοσιογράφου να προβεί σε ευθανασία»**.

Σε ό, τι αφορά στη θέση των Δικηγόρων του οργανισμού ότι στο επίδικο ρεπορτάζ **«μεταδίδονται μηνύματα τα οποία, όχι μόνο δεν δύνανται να βλάψουν είτε τη σωματική είτε την πνευματική είτε την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, αλλά αποτελούν διδάγματα ζωής»**, έχουμε να επισημάνουμε τα εξής:

Το εν λόγω ρεπορτάζ, πιθανώς να εμπειρείχε διδάγματα ζωής, εάν απευθυνόταν σε ένα ηλικιακά ώριμο τηλεοπτικό κοινό που θα μπορούσε και να το αντιληφθεί πλήρως και να εκτιμήσει τα μηνύματα που περιείχε. Στην παρούσα περίπτωση, όμως, το ρεπορτάζ για την ευθανασία μεταδόθηκε στις 11:00 το πρωί, ώρα κατά την οποία δυνατό να παρακολουθούσαν τηλεόραση και ανήλικοι τηλεθεατές, οι οποίοι δεν αναμένεται να έχουν πλήρη επίγνωση του τι εστί ευθανασία ώστε να αντιληφθούν και να κρίνουν ως ενήλικες το θέμα αυτό. Η Αρχή δεν μπορεί να αποδεχθεί τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι ένα παιδί, παρακολουθώντας ένα ρεπορτάζ για την ευθανασία, με τη συγκεκριμένη αναφορά σε ένα άτομο που τερμάτισε τη ζωή του κατ' αυτόν τον τρόπο, έχει λάβει μηνύματα τα οποία μπορεί να διαχειριστεί ως ενήλικας, χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο να έχει υποστεί σωματική, πνευματική ή ηθική βλάβη από τις εν λόγω πληροφορίες.

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς του οργανισμού ως προς το δικαίωμα στη ζωή ή στον θάνατο το οποίο – όπως αναφέρει στην ως άνω επιστολή του ο οργανισμός – προστατεύεται από το άρθρο 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και για το οποίο έχει ληφθεί σχετική απόφαση από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η Αρχή διευκρινίζει ότι η παρούσα υπόθεση διόλου αφορά στο θέμα της ευθανασίας ως ανθρώπινο δικαίωμα ή όχι, αλλά, στην τηλεοπτική μετάδοση ενός ρεπορτάζ, με θέμα την ευθανασία, ακατάλληλου για ανηλίκους και συνεπώς, ακατάλληλου για προβολή εντός της οικογενειακής ζώνης, με την μη αντιπροσωπευτική για το περιεχόμενο του προειδοποίηση (K).

Όσον αφορά στις θέσεις του οργανισμού ότι **«δεν είναι νοητό να προβάλλεται ο ισχυρισμός η ενασχόληση με ένα ιδιαίτερος σοβαρό ζήτημα, με τον δέοντα σεβασμό και ευπρεπή τρόπο παρουσίασης και πάντοτε μέσα στα πλαίσια ενημερωτικής εκπομπής, είναι δυνατόν να βλάψει την ανάπτυξη των ανηλίκων»** και είναι **«υποχρέωση του καναλιού στα πλαίσια του ενημερωτικού του ρόλου»**, η Αρχή έχει ήδη απαντήσει εκτενώς (βλ. σελ. 8

και 9 της παρούσης) και συνοπτικά, επαναλαμβάνει ότι η θεματολογία του κάθε προγράμματος που μεταδίδεται, πρέπει να αρμόζει στο χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου μεταδίδεται και στην ηλικία του κοινού στο οποίο απευθύνεται.

Σε ό, τι αφορά στον ισχυρισμό των Δικηγόρων του οργανισμού στην υπό αναφορά επιστολή τους, ότι **«παρόμοιες ειδήσεις προβάλλονται και τυγχάνουν ανάγνωσης από ανήλικους στο διαδίκτυο»**, η Αρχή διευκρινίζει ότι στις αρμοδιότητες της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου για άσκηση εποπτείας και ελέγχου, δεν εμπίπτουν τα έντυπα ή/ και διαδικτυακά μέσα, παρά μόνο οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί οργανισμοί. Περαιτέρω, επισύρουμε την προσοχή του οργανισμού στο ότι η οποιαδήποτε πιθανή παράβαση στα έντυπα ή διαδικτυακά μέσα, δεν αναιρεί την ευθύνη των οργανισμών να διασφαλίζουν την τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας που διέπει τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα. Συνεπώς, εάν οι ανήλικοι μένουν εκτεθειμένοι σε μηνύματα των διαδικτυακών ή έντυπων μέσων, που ηλικιακά δεν θα έπρεπε να τους επιτρέπεται να λαμβάνουν, σε καμία περίπτωση δεν ακυρώνει την ευθύνη της Αρχής για προστασία των ανηλίκων από ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία δεν είναι κατάλληλα γι' αυτά.

Αναφορικά με τη θέση του οργανισμού για τον **«καλαίσθητο και αντικειμενικό τρόπο»** με τον οποίο παρουσιάστηκε το θέμα της ευθανασίας στο ρεπορτάζ, όπως προκύπτει και από τα γεγονότα της υπόθεσης που εκτίθενται στο σχετικό πίνακα των πιθανών παραβάσεων, στην παρούσα υπόθεση δεν διερευνάται ούτε το θέμα της καλαισθησίας, ούτε της αντικειμενικότητας, του επίδικου ρεπορτάζ. Διερευνάται κατά πόσον το εν λόγω ρεπορτάζ ήταν κατάλληλο για προβολή στο πλαίσιο της οικογενειακής ζώνης, με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ).

Σε ό, τι αφορά στη θέση των Δικηγόρων του οργανισμού ότι «θα περιορίζε αδικαιολόγητα το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, η οποία περιλαμβάνει την ελευθερία του λόγου και της γνώμης, καθώς και της διακίνησης πληροφοριών και ιδεών, και κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 του Συντάγματος ο ορισμός του συγκεκριμένου ρεπορτάζ με το συγκεκριμένο περιεχόμενο ως ακατάλληλο» και ότι «η αυξημένη προστασία του δικαιώματος έκφρασης και διάδοσης γνώμης έχει βαρύνουσα σημασία, αφού το δικαίωμα αυτό δεν είναι ένα απλό ατομικό δικαίωμα αλλά και διαπλαστικό στοιχείο της δημόσιας γνώμης και της βούλησης του λαού», έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Καταρχήν, η Αρχή θεωρεί σκόπιμο να διευκρινίσει στον οργανισμό ότι μια ενημερωτική εκπομπή δεν έχει το ακαταλόγιστο και ως εκ τούτου, δεν νομιμοποιείται ούτε δικαιολογείται ο οποιοσδήποτε ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός να μεταδίδει – στο πλαίσιο λήψης πληροφορήσης και ενημέρωσης του κοινού – ρεπορτάζ που περιέχουν οπτικό ή/ και λεκτικό υλικό ακατάλληλο για ανηλίκους, όταν η μετάδοση αυτή εμπίπτει στην οικογενειακή ζώνη και όταν το πρόγραμμα φέρει την προειδοποίηση (K) με την οποία κατατάσσεται στα προγράμματα που είναι κατάλληλα για όλη την οικογένεια.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης επ' ουδενί επιθυμεί να σταθεί τροχοπέδη στην ελευθερία της έκφρασης. Τουναντίον, είναι σθεναρός υποστηρικτής αυτής, όταν αυτή ασκείται στα πλαίσια που επιτρέπει η ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και η ώρα μετάδοσης του εκάστοτε προγράμματος.

Το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και της καθ' οποιονδήποτε τρόπο έκφρασης, κατοχυρώνεται από το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Πρόκειται για μια θεμελιώδη ατομική ελευθερία, η κατάκτηση της οποίας συνδέεται με την εδραίωση της δημοκρατίας.

Συγκεκριμένα το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο άρθρο 19 (1) και (2) αναφέρει:

- 1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ' οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.*
- 2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.*

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αναγνωρίζει και υπερθεματίζει τη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης και του πλουραλισμού σε μία σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία. Παρόλα αυτά υπογραμμίζει και την ευθύνη του οργανισμού να διασφαλίζει ότι τα προγράμματά του βρίσκονται στο πλαίσιο που καθορίζεται από τη Νομοθεσία που διέπει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς.

Εξάλλου, η αρχή της ελευθερίας του λόγου σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτη. Ένας από τους περιορισμούς που προβλέπει το Σύνταγμα είναι η εξασφάλιση άδειας ίδρυσης, εγκατάστασης και λειτουργίας ραδιοφωνικού και/ή τηλεοπτικού οργανισμού, η οποία χορηγείται κάτω από νόμιμους όρους και αιρέσεις, εν αντιθέσει με την έκδοση των έντυπων μέσων, όπου δεν προβλέπεται αντίστοιχος περιορισμός.

Συγκεκριμένα οι περιορισμοί που αναφέρονται στο άρθρο 19 του Συντάγματος αναφέρουν τα ακόλουθα (οι υπογραμμίσεις δικές μας):

- 3. Η ενάσκησις των δικαιωμάτων, περί των η πρώτη και δευτέρα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της*

δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

4. Η κατάσχεσις εφημερίδων ή άλλων εντύπων δεν επιτρέπεται άνευ εγγράφου αδείας του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, ήτις δέον να επικυρωθήδι' αποφάσεως αρμοδίου δικαστηρίου εντός εβδομήκοντα δύο ωρών το βραδύτερον, εν περιπτώσει δε μη επικυρώσεως αίρεται η κατάσχεσις.

5. Ουδέν εκ των διαλαμβανομένων εις το παρόν άρθρον **εμποδίζει την Δημοκρατίαν ν' απαιτή την έκδοσιν αδείας ή λειτουργίας επιχειρήσεων ραδιοφωνικών ή κινηματογραφικών ή τηλεοράσεως.**

Η Αρχή ως Διοικητικό Όργανο ασκεί έλεγχο, έτσι ώστε όλες οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων οι οποίες μεταδίδονται από παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία της Δημοκρατίας, να τηρούν τη Ραδιοτηλεοπτική Νομοθεσία και Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει αυτού.

Περαιτέρω, και σε σχέση με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι **«θα περιοριζόταν αδικαιολόγητα το δικαίωμα της έκφρασης και λήψης πληροφορήσης και ενημέρωσης του κοινού, ιδιαίτερα όταν ο δημοσιογράφος που ως λειτούργημα έχει την ενημέρωση του κοινού, δεν ξεπέρασε το εύλογο μέτρο»**, η Αρχή διευκρινίζει ότι στην παρούσα υπόθεση δεν κρίνεται κατά πόσον ο δημοσιογράφος ξεπέρασε ή όχι το εύλογο μέτρο, κατά την προετοιμασία του εν λόγω ρεπορτάζ. Διερευνάται κατά πόσον ο

οργανισμός, έχοντας την τελική συντακτική ευθύνη του τι μεταδίδει, αξιολόγησε ορθά την καταλληλότητα του εν λόγω ρεπορτάζ, με κριτήριο την ώρα που το προέβαλε και το γεγονός ότι θα το παρακολουθούσαν και ανήλικα άτομα. Εξάλλου, δεν είναι πρόθεση ή στόχος της Αρχής να ασκήσει πίεση στους δημοσιογράφους των ενημερωτικών προγραμμάτων, κατ'οιονδήποτε τρόπο. Γι'αυτό και η Αρχή προτρέπει τους οργανισμούς να προβαίνουν σε αυτορρύθμιση ούτως ώστε να μην χρειάζεται η δική της παρέμβαση.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, είναι απόλυτα σύμφωνη με τις θέσεις του οργανισμού ως προς τον **«πλουραλισμό, την ανεκτικότητα και την ευρύτητα πνεύματος που χαρακτηρίζει μια δημοκρατική κοινωνία»**. Εξίσου σημαντική, όμως, είναι και η προστασία των ανηλίκων, η οποία – όπως έχουμε επανειλημμένα αναφέρει - αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Στην Κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 5:30 το πρωί μέχρι τις 9:00 ή 10:00 το βράδυ, που ορίζεται σαν οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε εκπομπής επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίδει ιδιαίτερη έμφαση τα πιο πάνω θέματα και στην τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας.

Η Αρχή, βασιζόμενη στο κριτήριο του μέσου λογικού πολίτη, δεν μπορεί να αποδεκτεί τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι «**πρόκειται περί προβολής όχι μόνο κατάλληλης αλλά και διδακτικής, η οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ) είναι αντιπροσωπευτική και ανάλογη του περιεχομένου**», για όλους τους λόγους που έχει ήδη εξηγήσει εκτενώς και παραπέμπει τον οργανισμό στις σχετικές της θέσεις, όπως καταγράφονται λεπτομερώς πιο πάνω (βλ. σελ. 8-14).

Κρίνουμε σκόπιμο να διαβεβαιώσουμε τον οργανισμό, ότι στην παρούσα υπόθεση, όπως και σε κάθε υπόθεση η οποία διερευνάται και εκδικάζεται από την Αρχή, τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας και της επιείκειας που επικαλείται ο οργανισμός. Εξάλλου, είναι με ιδιαίτερη προσοχή και αίσθημα ευθύνης προς τον οργανισμό, αλλά και την κοινωνία γενικότερα, που Αρχή ερμηνεύει τους κανόνες δικαίου ούτως ώστε η αξιολόγηση των γεγονότων να γίνεται ορθά και δίκαια.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του άρθρου **29(1)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016 και των Κανονισμών **21(5)** (υποστοιχείο **2**), **21(6)** (υποστοιχείο **3**), **22(1)** (υποστοιχείο **4**) και **24(2)(δ)** (υποστοιχείο **5**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στο οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε **δεκατέσσερις (14)** μέρες από τη λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Α. Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Γ.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 104/2016(2))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΜΕΓΑ TV- ONE»

Ημερομηνία Απόφασης: 28 Ιουνίου, 2017

Ενώπιον: κ.κ. Αλέκου Ευαγγέλου, Προέδρου, Ρόνας Πετρή Κασάπη, Αντιπροέδρου, Τάσου Κυρμίτση, Ξενοφώντος Χαραλάμπους, Ισίδωρου Κολώτα, Σέργιου Ποΐζη και Αγγελικής Λαζάρου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **29 Μαρτίου 2017**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 29(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 έως 2016 και των **Κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1) και 24(2)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο των Νόμων και οι πιο πάνω Κανονισμοί, προνοούν τα εξής:

Άρθρο 29(1): Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

Κανονισμός 21(5): Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.

Κανονισμός 21(6): Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

Κανονισμός 22(1): Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-

(α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- vi. (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·
- vii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·
- viii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·
- ix. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών·
- x. (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

Κανονισμός 24(2)(δ): Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές: μετάδοση τυχόν σκηνών ακατάλληλων για ανηλίκους ή που πιθανόν θίγουν τις ευαισθησίες των τηλεθεατών είναι σύντομες και υπάρχει οπτική ή ηχητική προειδοποίηση (λεκτική).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016, είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **25.4.2017** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Με επιστολή τους ημερομ. **10.5.2017**, οι Δικηγόροι του οργανισμού «MEGA TV – ONE» (Δικηγορικό Γραφείο Α. & Α.Κ. Αιμιλιανίδης, Κ. Κατσαρός & Συνεργάτες ΔΕΠΕ), υπέβαλαν τις εξηγήσεις του οργανισμού, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Αντίγραφο της εν λόγω επιστολής επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι**.

Αναφορικά με το ερώτημα των Δικηγόρων του οργανισμού, στην πιο πάνω τους επιστολή, κατά πόσον η διερεύνηση του παραπόνου έχει διενεργηθεί και συνεχιστεί υπό την εποπτεία του παρόντος Συμβουλίου, προεδρεύοντος του κ. Ευαγγέλου, η Αρχή διευκρινίζει ότι, όντως, η διερεύνηση της παρούσας υπόθεσης τελεί υπό το παρόν Διοικητικό Συμβούλιο, όπως εξάλλου διαφαίνεται και στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και συγκεκριμένα, στα αποσπάσματα των σχετικών πρακτικών της υπόθεσης, τόσο κατά την προώθηση του πορίσματος όσο και κατά την εκδίκαση της υπόθεσης

(σημειώνεται ότι η Απόφαση εκδίκασης της Αρχής με ημερομ. 29.3.2017, έχει ήδη κοινοποιηθεί στον οργανισμό με επιστολή της ημερομ. 25.4.2017).

Σε ότι αφορά στους ισχυρισμούς του οργανισμού, όπως καταγράφονται στην ως άνω επιστολή των δικηγόρων του, η Αρχή παρατηρεί τα εξής:

Καταρχήν, η Αρχή χαιρετίζει την απόφαση του οργανισμού, όπως εμπεριέχεται στην προαναφερθείσα επιστολή, να **«δώσει οδηγίες ώστε κατά την ετοιμασία των ενημερωτικών του εκπομπών διαφυλάσσεται στο μέγιστο δυνατό η προστασία των ανηλίκων»**, καθώς και τη δήλωση των δικηγόρων του οργανισμού, στην ίδια επιστολή, ότι οι πελάτες τους **«έχουν επίγνωση του σημαντικού ρόλου που επιτελούν ως τηλεοπτικός σταθμός και σεβόμενοι αυτόν τον κοινωνικό τους ρόλο και αποδεχόμενοι την κοινωνική τους υποχρέωση προς τους τηλεθεατές... έχουν προχωρήσει σε αυστηρές υποδείξεις από μέρος της διοίκησης του σταθμού όπως αποφεύγονται μεταδόσεις που ενδέχεται να κριθεί ότι παραβιάζουν τη νομοθεσία»**. Όπως επανειλημμένα έχουμε επισημάνει, η αυτορρύθμιση των οργανισμών ούτως ώστε τα προγράμματα τους να συνάδουν με τις πρόνοιες της νομοθεσίας, είναι πρωτίστης σημασίας. Εξίσου σημαντική, όμως, είναι και η προληπτική τακτική στην οποία αναφέρονται και οι ίδιοι οι Δικηγόροι του οργανισμού, ούτως ώστε να αποφεύγονται στο μέγιστο δυνατό βαθμό, παρόμοιας φύσεως παραβάσεις με αυτές στις οποίες υπέπεσε στο παρελθόν ο οργανισμός.

Σε ό, τι αφορά στη θέση των Δικηγόρων του οργανισμού, ότι **«κατά την ώρα και μέρα της μετάδοσης του επίδικου ρεπορτάζ ... οι ανήλικοι στους οποίους επικεντρώνεται η Αρχή προκειμένου να αιτιολογήσει το εύρημα παράβασης στο οποίο προέβη (ο οργανισμός), αναμένεται ότι θα ήταν είτε στο νηπιαγωγείο είτε στο σχολείο παρακολουθώντας τα μαθήματα τους»**, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Το χρονικό πλαίσιο της οικογενειακής ζώνης, ορίζεται και καθορίζεται με σαφήνεια στον Κανονισμό 2 των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) ο οποίος αναφέρει ότι: **«"οικογενειακή ζώνη" σημαίνει τη χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας προβάλλονται προγράμματα σε μη κωδικοποιημένη μορφή, κατάλληλα και για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών. Η ζώνη αρχίζει στις 5.30 και λήγει στις 21.00 για τις νύκτες που ακολουθούνται από εργάσιμες μέρες και στις 22.00 για τις νύκτες που ακολουθούνται από τις μη εργάσιμες μέρες του Σαββάτου, της Κυριακής, των εορτών και των σχολικών αργιών, όπως αυτές καθορίζονται στους εκάστοτε ισχύοντες περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμούς»**

Το γεγονός ότι τα παιδιά κάποιας ηλικίας είθισται να βρίσκονται στο νηπιαγωγείο ή στο σχολείο κατά τις ώρες που εμπίπτουν στην οικογενειακή ζώνη, δεν αναιρεί την ευθύνη του οργανισμού να διασφαλίζει ότι τα προγράμματα που μεταδίδει κατά τις εν λόγω ώρες, είναι κατάλληλα για όλη την οικογένεια και για τα παιδιά που για οποιοδήποτε λόγο βρίσκονται στο σπίτι. Συνεπώς, η Αρχή απορρίπτει τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι **«τυχόν κίνδυνος να υποστεί ο οποιοσδήποτε ανήλικος σωματική, πνευματική ή ηθική βλάβη από την προβολή του επίδικου ρεπορτάζ μειώνεται δραματικά έως και ελάχιστα εκ των πραγμάτων»** και δεν μπορεί να θεωρήσει ως ελαφρυντικό για τη μετάδοση του υπό αναφορά ρεπορτάζ, το ότι πιθανώς να μην το παρακολούθησε μεγάλος αριθμός ανήλικων ατόμων.

Πέραν των πιο πάνω, έχουμε ήδη παραθέσει εκτεταμένα σε προηγούμενες μας αποφάσεις αλλά και στην παρούσα υπόθεση (βλ. σελ. 14 – 15 στο κείμενο της απόφασης εκδίκασης με ημερομ. 29.3.2017 που έχει κοινοποιηθεί στον οργανισμό), τις θέσεις της Αρχής ως προς την τήρηση των προνοιών της Νομοθεσίας για το θέμα της οικογενειακής ζώνης και τους λόγους για τους οποίους δίδεται ιδιαίτερη σημασία και από το Νομοθέτη και από την Αρχή,

στη διασφάλιση της προστασίας των ανηλίκων. Συνεπώς, η θέση του οργανισμού ως προς **«τις υποχρεώσεις και δικαιώματα τα οποία πηγάζουν εκ της ιδιότητας του(ς) ως φορέας κοινωνικής ενημέρωσης»** βρίσκει σύμφωνη την Αρχή, η οποία, έχει να προσθέσει στην πιο πάνω δήλωση του οργανισμού, ότι, μεγάλη βαρύτητα θα πρέπει να δίδεται ιδιαίτερα στις υποχρεώσεις που φέρουν οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ως φορείς κοινωνικής ενημέρωσης, σε σχέση με την προστασία των δικαιωμάτων των ανήλικων ατόμων, που είναι δέκτες αυτής (της κοινωνικής ενημέρωσης).

Σε σχέση με τη θέση του οργανισμού ότι **«πρόκειται περί προβολής απόφασης και όχι προβολής τρόπου υλοποίησης αυτής, η οποία δυνατό να γεννούσε άλλες προεκτάσεις»**, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Η Αρχή όντως αποδέχεται τη θέση του οργανισμού ότι εάν υπήρχε λεπτομερής περιγραφή ή και προβολή του τρόπου υλοποίησης της ευθανασίας του κ. Βέλιου, πιθανότατα να προέκυπτε και αριθμός άλλων παραβάσεων, ωστόσο, αυτό δεν αναιρεί την ύπαρξη παραβάσεων στο πλαίσιο του επίδικου ρεπορτάζ, όπως αυτό μεταδόθηκε τη συγκεκριμένη ημέρα και ώρα, για τους λόγους που εκτίθενται αναλυτικά στον Πίνακα Α' των παραβάσεων.

Όσον αφορά, ωστόσο, τον ισχυρισμό των Δικηγόρων του οργανισμού στην επιστολή τους ημερομ. 10.5.2017, ότι **«η επίδικη προβολή δεν ήταν σε τέτοιο βαθμό ακατάλληλη για παρακολούθηση, δηλαδή σε καμία περίπτωση δεν περιείχε σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους ως καθορίζει την ακαταλληλότητα προγράμματος η Αρχή στην σελ. 14 της επιστολής της»**, η Αρχή τον απορρίπτει, για το λόγο ότι η ακαταλληλότητα του οπτικού ή/ και λεκτικού περιεχομένου ενός προγράμματος, δεν υφίσταται μόνο στις περιπτώσεις όπου μεταδίδονται σκηνές βίας ή ερωτικές σκηνές. Το απόσπασμα στο οποίο αναφέρεται ο οργανισμός, αναφέρει κατά λέξη τα εξής: *Στην Κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα*

μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης. Σε καμία περίπτωση η πιο πάνω αναφορά της Αρχής δεν αφήνει να εννοηθεί ότι ο βαθμός ακαταλληλότητας μιας σκηνής κρίνεται μόνο από το ερωτικό στοιχείο ή τη βία που αυτή περιέχει.

Η Αρχή δεν θεωρεί σκόπιμο να προβεί σε σύγκριση των εν λόγω επίδικων σκηνών με τις σκηνές στις οποίες οι Δικηγόροι του οργανισμού αναφέρονται, οι οποίες – κατά τους ισχυρισμούς τους – μεταδόθηκαν πριν 3 χρόνια από κάποιο τηλεοπτικό οργανισμό. Είναι αυτονόητο ότι κάθε πρόγραμμα κρίνεται ξεχωριστά και βάσει των γεγονότων, του χρονικού πλαισίου και των συνθηκών της μετάδοσης του.

Σχετική με την πιο πάνω, είναι και η θέση μας στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι **«η σεβαστή Αρχή, σε παρόμοιου είδους περιστατικά, εφιστά την προσοχή των οργανισμών σε ό, τι αφορά τον τρόπο προβολής των σχετικών ρεπορτάζ τα οποία συγκλονίζουν κατά περιόδους την κοινή γνώμη και όχι την προβολή αυτή καθ' εαυτή»**. Ότι, δηλαδή, δεν μπορεί να υπάρξει μια γενίκευση του τι εστί παράβαση ή όχι, σε θέματα που αφορούν την κοινή γνώμη ή οποιοδήποτε άλλο θέμα. Κάθε περιστατικό εξετάζεται ξεχωριστά και με βάση τα γεγονότα που αφορούν αυτό και μόνο, λαμβάνεται η αντίστοιχη απόφαση. Στο θέμα της προβολής της απόφασης για την πράξη και όχι την προβολή της ίδιας της πράξης, η Αρχή έχει ήδη απαντήσει εκτενώς πιο πάνω στην παρούσα.

Σε ό, τι αφορά στη θέση του οργανισμού ότι οι πελάτες τους **«δεν έχουν υπερβεί το μέτρο για να τους επιβληθούν κυρώσεις και ότι τα χαρακτηριστικά της επίδικης προβολής είναι τέτοια που επιτρέπουν και δικαιολογούν την άσκηση της μέγιστης δυνατής επιείκειας»**, η Αρχή

διερωτάται ποιο ακριβώς είναι το μέτρο το οποίο έχουν οι δικηγόροι του οργανισμού προαποφασίσει ότι δεν έχει τύχει υπέρβασης, καθότι, στην παρούσα υπόθεση, έχουν ήδη στοιχειοθετηθεί οι παραβάσεις που προέκυψαν από την διερεύνηση του εν λόγω ρεπορτάζ και αφότου έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία εκδίκασης της υπόθεσης, η Αρχή θα λάβει – βάσει της Νομοθεσίας – την απόφαση που θα αφορά στην επιβολή κύρωσης για τις συγκεκριμένες παραβάσεις που παρατηρήθηκαν στο επίδικο πρόγραμμα και για τις οποίες ο οργανισμός έχει λάβει ενημέρωση σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

Η Αρχή δεν είναι σύμφωνη με τον ισχυρισμό των δικηγόρων του οργανισμού ότι **«τα χαρακτηριστικά της επίδικης προβολής είναι τέτοια που επιτρέπουν και δικαιολογούν την άσκηση της μέγιστης δυνατής επιείκειας»** και κυρίως, απορρίπτει τη θέση του οργανισμού ότι **«διαφορετική προσέγγιση πιθανό να μεταφραζόταν, μεταξύ άλλων, σε αποδοκιμασία της απόφασης του δημοσιογράφου Αλέξανδρου Βέλιου να τερματίσει κατά τον τρόπο που αποφάσισε την ζωή του»**. Η Αρχή σε καμία περίπτωση δεν καλείται να κρίνει ή να κατακρίνει την απόφαση του κ. Βέλιου ή του οποιουδήποτε ανθρώπου, να τερματίσει τη ζωή του με οποιονδήποτε τρόπο. Στόχος και ευθύνη της Αρχής, είναι να διασφαλίσει ότι η μετάδοση οποιουδήποτε προγράμματος και οποιασδήποτε είδησης, γίνεται εντός του νομικού πλαισίου που διέπει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και αν η προβολή αυτή εμπίπτει στην οικογενειακή ζώνη, να είναι κατάλληλη για ανήλικους. Ταυτόχρονα, η Αρχή οφείλει να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι για το περιεχόμενο όλων των προγραμμάτων, είτε αυτά κριθούν ως κατάλληλα για ανήλικους, είτε όχι.

Η Αρχή δεν αμφισβητεί την πρόθεση του οργανισμού, όπως παρατίθεται στην επιστολή των δικηγόρων του, να ενεργήσει **«καλόπιστα προβάλλοντας το επίδικο βίντεο και καταβάλλοντας, στο μέτρο του δυνατού και υπό τις περιστάσεις, κάθε προσπάθεια να μην θιγούν τυχόν ευαισθησίες ή και δικαιώματα των οποιωνδήποτε»**. Αυτό, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι η

καλοπιστία εκ μέρους του οργανισμού ακυρώνει την ύπαρξη παραβάσεων εκ μέρους του. Παρόλο που δεν υπάρχει λόγος αμφισβήτησης των προθέσεων του οργανισμού, εντούτοις η Αρχή κρίνει εκ του αποτελέσματος και το αποτέλεσμα της μετάδοσης αυτής, ήταν να παραβιαστούν συγκεκριμένες πρόνοιες της Νομοθεσίας.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπια της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών απόψεων των Δικηγόρων του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, ως επίσης το χρόνο μετάδοσης και τη σοβαρότητα των παραβάσεων, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό, για τις παραβάσεις που έγιναν στις **6.9.2016**, κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **άρθρου 29(1)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016, **το διοικητικό πρόστιμο των €700.**
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(5)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), **το διοικητικό πρόστιμο των €400.**
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** (υποστοιχείο **3**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), **το διοικητικό πρόστιμο των €200.**
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 22(1)** (υποστοιχείο **4**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 2, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 24(2)(δ)** (υποστοιχείο **5**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), **το διοικητικό πρόστιμο των €200.**

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€1.500** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(Α. Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Γ.